

Hr Tõnu Grünberg
Asekantsler
Justiits-ja Digiministeerium
Suur-Ameerika 1
10122 TALLINN

Teie 10.07.2026 nr 7-1/5294

Meie 14.08.2026 nr 5.1-1/130-1

Arvamus EL mobiilse satelliitsideteenuse õigusakti eelnõu kohta

Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit (ITL) esitab käesolevaga sisendi Eesti seisukohtadesse Euroopa Komisjoni avaldatud mobiilse satelliitsideteenuse (Mobile Satellite Services, MSS) määruse eelnõu (edaspidi: eelnõu) kohta.

1. Raadiosagedusalasid tuleb kasutada efektiivselt ja paindlikult.

Toetame põhimõtet, et 2 GHz MSS sagedusala kasutatakse tulevikus Direct-to-Device (D2D) ja muude uuenduslike satelliitsideteenuste arendamiseks, sest see parandab sideteenuste kättesaadavust piirkondades, kus maapealne sidevõrk puudub või ei tööta (näiteks kriisiolukorras).

Meie seisukohad raadiosagedusala (1980-2010/2170-2200MHz) kasutuse jaotuse kohta on järgmised:

- Toetame põhimõtet jaotada 2 GHz MSS sagedusala kuueks 5 MHz paarissagedusploki (eelnõu artikkel 4);
- Toetame kahe külgneva 5 MHz paarissagedusploki kasutamist turvalise liikuva satelliitside süsteemi pakkumiseks, arvestades EL-i kriitilise side, julgeoleku ja vastupidavuse eesmärgi (eelnõu artikkel 4 lõige 1 punkt a);
- Ei toeta lahendust, mille kohaselt turvalise MSS süsteemi pakkujal oleks võimalik ilma selgete piirangute ja põhjendusega kasutada ka kommertsteenusteks ette nähtud sagedusplokk (eelnõu artikkel 1 lõige 4);
- Ei toeta lahendust, mille tulemusel võiks üks kommertssüsteemi pakkuja omandada kõik samale kategooriale ette nähtud kommertsploki, kui see vähendab tegelikku konkurentsi või takistab sagedusala tõhusat kasutamist (eelnõu artikkel 1 lg 3).

Kuigi eelnõu preambuli punkt 31 toob välja, et komisjonil peaks olema õigus määrata taotluste esitamise kutses kindlaks kuupäev, mil peaks algama liikuva satelliitside teenuste pidev osutamine, ei ole sellist sätet eelnõu tekstis. Oleme seisukohal, et eelnõu peab sätestama teenuste pideva osutamise aja alates loa väljastamisest näiteks kahe aasta pärast. Selleks, et sagedusressurss ei jääks pikaks ajaks ootele, on vaja kontrollmehhanisme ja võimalust teha muudatusi, kui loa saanud ettevõtja ei kasuta talle eraldatud sagedusressurssi tõhusalt. Oluline on vältida kasutusest raadiosagedusala broneerimist ja hoidmist.

2 GHz MSS sagedusala on piiratud ressurss ning selle väärtus seisneb võimaluses pakkuda D2D- ja muid satelliitside teenuseid kogu Euroopa Liidus. Kui reserveeritud raadiosagedusala jääb pikaks ajaks tegelikult kasutamata, võib see aeglustada uute teenuste kasutuselevõttu ning vähendada ühiskondlikku kasu, mis sellest sagedusalaast võiks tekkida. Kuna eelnõu eesmärk on tagada nii vastupidavus kui ka innovatsioon, peaks ka kavandatav regulatsioon soodustama raadiosagedusala maksimaalset kasutamist.

Täiendavalt soovitame hinnata, kas eelnõu tagab piisavad piirangud selleks, et kommertsteenusteks ette nähtud sagedusplokid ei koonduks liiga kitsalt ühe või väga väheste ettevõtjate kätte. ITL peab oluliseks, et sagedusala jaotus toetaks tegelikku konkurentsi, teenuste kiiret kasutuselevõttu ning väldiks olukorda, kus formaalselt konkurentsi soodustav mehhanism viib praktikas sagedusressurssi koondumiseni.

2. Euroopa strateegilise autonoomia tagamine ei tohi viia konkurentsimoонutuste ja sageduste ebaefektiivse kasutamiseni.

Eelnõuga tutvudes jäi arusaamatuks, miks kaks kommertsplokki reserveeritakse tingimata EL-i uutele tulijatele. Mõistame küll eelnõu eesmärki tugevdada Euroopa strateegilist autonoomiat, suurendada Euroopa satelliitside sektori konkurentsivõimet ning vähendada sõltuvust üksikutest kolmandate riikide teenusepakkujatest. Samas ei tohi Euroopa ettevõtjate turule sisenemise soodustamine viia raadiosagedusala ebaefektiivse kasutamiseni ega põhjendamatute konkurentsimoонutusteni.

Euroopa sõltuvus üksikutest ülemaailmsetest satelliitside teenuse osutajatest on viimastel aastatel olnud oluline poliitiline ja julgeoleku teema. Samas peaks konkurentsi soodustamine tooma kaasa eelkõige uute ja toimivate teenuste tekkimise, mitte üksnes turuosaliste päritolust lähtuva eelistamise. Seetõttu tuleb valikumenetluses hinnata eelkõige tehnilist valmisolekut, investeerimisvõimekust ja teenuse kasutuselevõtu realistlikkust.

3. Oluline on säilitada tehnoloogiline neutraalsus ja tulevikukindlus.

Valikukriteeriumid ja loatingimused peavad säilitama tehnoloogilise neutraalsuse ning keskenduma saavutatavatele tulemustele, nagu liikuva satelliitside teenuste pidev osutamine, turvalisus ja teenusega kogu Euroopa katvus.

Arvestades MSS süsteemide rajamise pikaajalist ja kapitalimahukat iseloomu, peab regulatsioon andma investeerimiseks piisava õiguskindluse. Samas ei tohi eelnõu eelistada konkreetset tehnilist arhitektuuri või ärimudelit ulatuses, mis ei ole eelnõu eesmärkide saavutamiseks vajalik.

4. Satelliitsideteenuste kasutuselevõtul tuleb tagada maapealsete sidevõrkude kaitse ja häiringute vältimine.

Toetame eelnõus sisalduvaid põhimõtteid, millega tagatakse olemasolevate raadioside süsteemide häirevaba toimimine. MSS teenuste kasutuselevõtul tuleb tagada tehniliste kooseksisteerimise tingimuste, ITU raadioeeskirjade ja elektromagnetilise ühildatavuse nõuete järgimine.

ITL peab oluliseks, et nii satelliitsidesüsteemide kui ka lõppseadmete kasutuselevõtt toimuks viisil, mis ei põhjusta kahjulikke häiringuid teistele õiguspäraselt toimivatele raadiosüsteemidele ega halvenda elektroonilise side teenuste töökindlust.

5. Satelliitsideteenuste puhul tuleb tagada võrdne regulatiivne kohtlemine maapealsete sideteenustega.

Peame oluliseks, et võrreldavaid sideteenuseid osutavatele ettevõtjatele kehtiksid võrreldavad regulatiivsed nõuded. Satelliitsideteenuste arengut tuleb soodustada, kuid see ei tohiks tekitada põhjendamatu regulatiivset eelist võrreldes maapealsete sidevõrkude operaatoritega. Võrdne regulatiivne kohtlemine toetab ausat konkurentsi ning võimaldab kasutajal valida teenust kvaliteedi, hinna ja funktsionaalsuse alusel.

6. EL-i ülese loa andmisel tuleb kaasata liikmesriike.

ITL toetab eesmärki vähendada liikmesriikide vahelist regulatiivset killustatust ning lihtsustada üleeuroopaliste satelliitside teenuste osutamist ühe loa alusel. Samas tuleb tagada läbipaistev järelevalve- ja koordineerimismudel ning liikmesriikide piisav kaasamine julgeolekut puudutavates küsimustes.

Satelliitsidesüsteemid on olemuselt piiriülesed ning 27 erineva loamenetluse läbimine võib olla kulukas ja aeglane. Ühtne loa andmise süsteem võib kiirendada innovatsiooni ja vähendada halduskoormust. Samal ajal puudutavad satelliitsideteenused üha enam kriitilist sidet, küberturvalisust ja julgeolekut, mistõttu peavad liikmesriigid säilitama piisava võimaluse oma oluliste huvide kaitsmiseks. Ehk lubade andmisel võivad kehtida küll ühtsed reeglid ja lubade andmise ühtne kord, kuid samal ajal peavad olema tagatud selged vastavuse hindamise mehhanismid ja kooskõlastamine liikmesriikide regulaatoritega, et oleks tagatud liikmesriikide julgeolekuhuvide ning turuolukorraga arvestamine.

7. Nõuded taotlejale peavad tagama satelliitside süsteemide reaalse kasutuselevõtu.

Toetame nõudeid, mille kohaselt taotlejad peavad tõendama süsteemi tegelikku rajamise ja käitamise võimekust ning esitama usaldusväärsed tõendid satelliitide tootmise, väljasaatmise ja teenuse käivitamise kohta. See vähendab spekulatiivsete taotluste riski ning aitab tagada, et raadiosagedusalad jõuavad kasutusse mõistliku aja jooksul pärast loa andmist.

Eelnõu lisas nõutakse muuhulgas satelliitide tootmislepingute, stardilepingute ja võrgu rajamisega seotud kokkulepete olemasolu. Sellised nõuded aitavad vältida olukorda, kus väärtuslik sagedusala reserveeritakse ettevõtjatele, kellel puudub tegelik võimekus teenuseid turule tuua.

8. Hulgimüügi juurdepääs aitab kaasa turu arengule.

Toetame ettepanekut soodustada satelliitsidesüsteemile hulgitasandil juurdepääsu pakkumist õiglaste ja mittediskrimineerivate müügingimuste alusel.

Hulgitasandi juurdepääs võimaldab turule siseneda ka väiksematel teenusepakkujatel ja virtuaalsetel operaatoritel, kes ei oma ise satelliitsidesüsteemi. See võib kiirendada innovatsiooni ning luua uusi teenuseid näiteks IoT, kriitilise side, transpordi või tööstuslahenduste valdkonnas. Samuti aitab see vältida olukorda, kus kogu innovatsioon sõltub vaid mõnest suurest satelliitside teenuse pakkujast.

Lõpetuseks avaldame lootust, et leiate võimaluse seisukohti koostades ITL-i arvamust arvestada. Palume võimalusel jagada meiega ka Eesti seisukohtade kavandit.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Doris Pöld
Tegevjuht

Keilin Tammepärg,